

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

«ПОГОДЖЕНО»

Декан факультету ТВППТСБ

« 01 » 07 2026 р.

Михайло ГИЛЬ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

« 02 » 09 2026 р.

Дмитро БАБЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ»

освітньо-професійна програма «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня 4-го року
денної форми навчання
на 2026-2027 навчальний рік

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 21 Ветеринарія

Освітня спеціальність – 211 Ветеринарна медицина

Мова викладання – українська

Миколаїв
2026 р.

Др.

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023 р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.

Розробник:

асистент кафедри методики професійного навчання Катерина УЛІТІНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри методики професійного навчання (протокол № 9 від 16 червня 2026 року)

Завідувач кафедри

канд.пед.наук, доцентка

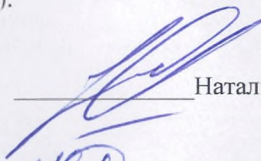
Каріне ГОРБУНОВА

Схвалено:

Науково-методичною комісією інженерно-енергетичного факультету Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 9 від 16 червня 2026 року).

Голова науково-методичної комісії

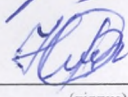
докторка педагогічних наук, професорка

Наталія ДОЦЕНКО

Гарантка освітньої програми

кандидатка ветеринарних наук,
доцентка

(підпис)

Ольга НАЙДІЧ

Відповідальна за дотримання вимог нормативних документів щодо розробки робочих програм навчальних дисциплін (практичної підготовки), навчально-методичних комплексів та робочих програм, д-р екон.наук, проф.

Наталя СІРЕНКО
(підпис)

© МНАУ, 2026 рік

© МНАУ, 2027 рік

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Психологія» є базовою гуманітарною складовою підготовки магістрів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина». Курс спрямований на формування у здобувачів системи знань про психіку людини, її закономірності, структуру та прояви у різних видах діяльності.

У процесі вивчення дисципліни розглядаються: основні категорії та напрями сучасної психології; психічні процеси (відчуття, сприйняття, пам'ять, мислення, уява); психічні стани та властивості особистості; особливості міжособистісної взаємодії та спілкування; закономірності поведінки у колективі; психологічні основи професійної діяльності. Особлива увага приділяється прикладним аспектам психології у сфері ветеринарної медицини — формуванню стресостійкості, розвитку комунікативних навичок, профілактиці професійного вигорання.

Засвоєння курсу забезпечує розвиток у здобувачів умінь застосовувати психологічні знання у професійній діяльності, налагоджувати ефективну комунікацію, аналізувати поведінку та стан людини, створювати сприятливий психологічний клімат у колективі та підвищувати ефективність професійної роботи у ветеринарній сфері.

SUMMARY

The academic discipline "Psychology" is a fundamental humanitarian component of the Master's degree program in 212 "Veterinary Hygiene, Sanitation and Expertise." The course is aimed at forming a system of knowledge about the human psyche, its patterns, structure, and manifestations in various types of activity.

The discipline covers the main categories and branches of modern psychology; mental processes (sensation, perception, memory, thinking, imagination); mental states and personality traits; features of interpersonal interaction and communication; laws of behavior in groups; and psychological foundations of professional activity. Special attention is given to the applied aspects of psychology in the field of veterinary medicine — developing stress resistance, enhancing communication skills, and preventing professional burnout.

The study of this course ensures the development of students' ability to apply psychological knowledge in professional practice, establish effective communication, analyze human behavior and mental states, create a favorable psychological climate in the workplace, and increase the efficiency of professional activity in the veterinary field.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія» ВКЗ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 21 «Ветеринарія»	Вибіркова
Модулів 3	Освітня спеціальність – 211 – «Ветеринарна медицина»	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 90		4
		Семестр
		7
		Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		44 год.
		Індивідуальні завдання:
		год.
		Вид контролю:
		залік

Зміни у змістовному наповненні програми. У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників 211 Ветеринарна медицина

Якісні зміни до робочої програми:

У 2026 р. порівняно з 2025 р. – збільшено годин на обов'язкове самостійне опрацювання тем дисципліни, відповідно й змінено види робіт та оцінку в балах; розширено види наукової та індивідуальної роботи здобувачів, зокрема запропоновано заходи та оцінку неформальної освіти.

Підстава: зміни ОПП, результати опитування здобувачів вищої освіти.

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у вебінарах та семінарах, участь у відкритих лекціях, які проводять поза межами навчального процесу. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати, наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організовують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через:

- систему Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=4883> – лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та творчої роботи, завдання на самостійне опрацювання);
- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;
- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<http://dspace.mnau.edu.ua>);
- аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;

- спілкування через електронну пошту (katri_87@ukr.net) та телефонний зв'язок.

- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас, з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вивчають англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською, польською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються від час викладання і вивчення дисципліни, є: інтерактивні, кейс-метод, наочні методи, практичні методи, творчі методи, методи контролю та самоконтролю (графічний диктант та інші), дослідницькі та інші.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unichack.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору

брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3.МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ, ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Психологія» є формування у здобувачів магістерського рівня системи знань про закономірності психічної діяльності людини, розвиток умінь аналізувати психологічні явища та застосовувати психологічні знання у професійній та міжособистісній взаємодії, зокрема у сфері ветеринарної медицини, гігієни та експертизи.

Завдання дисципліни

1. Ознайомлення з основними категоріями, поняттями і напрямками сучасної психології.
2. Формування знань про психічні процеси, стани та властивості особистості.
3. Вивчення закономірностей спілкування та взаємодії у групах і колективах.
4. Розвиток навичок психологічного аналізу професійних ситуацій у ветеринарній сфері.
5. Формування здатності застосовувати психологічні знання для налагодження ефективної комунікації та попередження конфліктів.
6. Сприяння розвитку емоційної стійкості, комунікативної культури та навичок саморегуляції.

Об'єкт дисципліни

Об'єктом вивчення є психіка людини як система, що відображає реальність та регулює поведінку і діяльність.

Предмет дисципліни

Предметом вивчення є закономірності психічних процесів, станів і властивостей особистості, їх прояв у міжособистісних та професійних відносинах, а також психологічні особливості діяльності у сфері ветеринарної гігієни, санітарії та експертизи.

До системи компетентностей належать:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК6. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК8. Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами різних галузей знань/ видів економічної діяльності)

Прогнозовані результати навчання:

ПРН1. Володіти державною та іноземною (іноземними) мовами для можливості усного й писемного спілкування з фахівцями галузі та представниками інших професій і галузей з метою вирішення професійних завдань, для роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими

актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо.

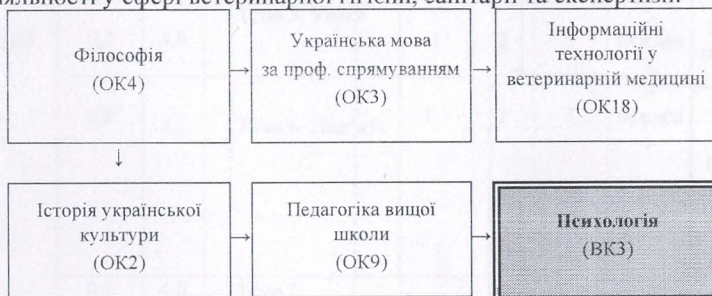
ПРН2. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, а також розуміти необхідність постійного підвищення рівня професійної кваліфікації.

ПРН19. Розуміти суть професії, знати підходи та методи оцінювання різних виробничих ситуацій, володіти абстрактним мисленням та вміти аналізувати можливий подальший перебіг цих ситуацій, уміти приймати обґрунтовані рішення, організовувати та здійснювати якісне виконання прийнятих рішень з дотриманням морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів з прагненням до збереження навколишнього середовища.

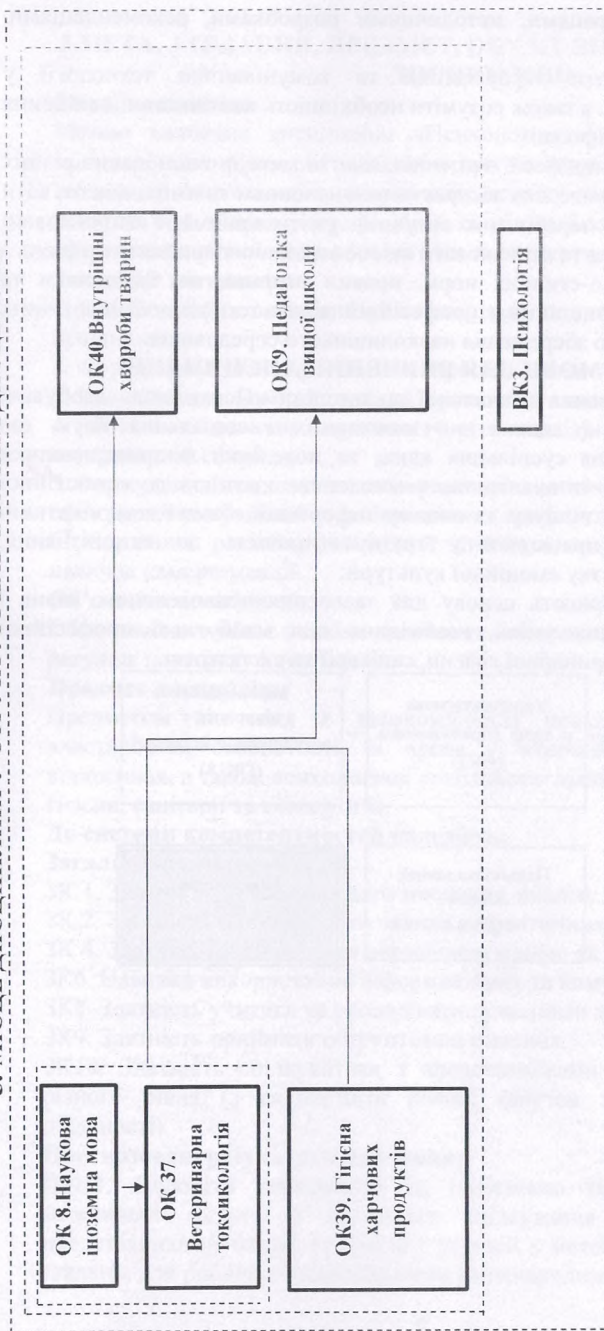
4. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного опанування навчальної дисципліни «Психологія» здобувачі повинні мати: загальні знання з гуманітарних і соціальних наук, що забезпечують розуміння суспільних явищ та поведінки людини; навички логічного, критичного та аналітичного мислення; здатність до самостійної навчальної діяльності, пошуку та аналізу інформації; базові комунікативні навички та вміння працювати у групі; готовність до самопізнання, саморефлексії та розвитку емоційної культури.

Такі передумови створюють основу для засвоєння психологічних знань і формування практичних умінь, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері ветеринарної гігієни, санітарії та експертизи.

5. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ»

Змістовні модулі курсу			Теми	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тиж-день	Терміни контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредити	Сума балів		лекції	практичні	самостійна робота		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА	0,2	4,0	Тема 1. Предмет, завдання розвитку психології.	2	2	5	1 тиждень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 2. Психіка як предмет психології.	1	2	5	2 тиждень	Поточний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ	0,2	4,0	Тема 3. Відчуття	1	2	5	3 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 4. Сприймання	1	2	5	4 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 5. Увага	1	2	5	5 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 6. Пам'ять	1	2	5	6 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 7. Мислення	1	2	5	7 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 8. Мовлення	1	2	4	8 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,09	4,0	Тема 9. Уява	1	2	5	9 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 10. Емоції і почуття	1	2	5	10 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 11. Воля	1	2	5	11 тиж-ень	Поточний контроль по завершенню теми*

							Б	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПСИХОЛОГІЧ НІ ВЛАСТИВОС ТІ ОСОБИСТОС ТІ	0,2	4,0	Тема 12. Особистість, структура особистості	1	2	5	12 тижден ь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 13. Темперамент	1	2	5	13 тижден ь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 14. Характер	1	2	5	14 тижден ь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 15. Здібності. Особистість і спілкування.	1	2	5	15 тижден ь	Залік період заліково- екзаменаційної сесії
Всього	3,0	90	х	16	30	44	х	Х

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
Психологія як наука	17	0.57	14.2
Психічні процеси	71	2.33	59.2
Психологічні властивості особистості	32	1.1	26.7
Всього	90	3,0	100,0

7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання, тиждень
Змістовий модуль 1. Психологія як наука	17	1-2
Змістовий модуль 2. Психічні процеси	71	3-11
Змістовий модуль 3. Психологічні властивості особистості	32	12-15
Всього	90	Х

7.3. Вид, перелік та короткий зміст лекцій

Лекція	Вид заняття	Тема	Короткий зміст	Ілюстрації	Використання мультимедійного обладнання
1, 2	Змістовий модуль 1.	Лекція 1. Предмет, завдання та розвиток психології	Мета, завдання, предмет, об'єкт, структурно-логічна схема дисципліни, місце дисципліни в історичні етапи становлення та розвиток психології. Додатковий період з ідеєю психології як науки про душу. Епоха Відродження XV-XVII ст. або психологія як наука про свідомість, XVIII ст. – психологія як наука про поведінку. XIX-XX ст. – психологія як наука про психіку. Предмет психології як науки про закономірності виникнення діяльності психіки у людини і вищих тварин, про психічні процеси, які є складовими компонентами діяльності і спілкування людей, а також поведінки тварин.		+
	Інформаційна	Проблеми психології: психофізіологічна, психосоціальна, психопрактична, психологічна. Завдання та принципи сучасної психології. Три групи завдань: науково-дослідні (вивчення об'єкта науки на різних етапах); діагностичні (розпізнавання психічного явища, визначення потенціальних можливостей психічної діяльності); корекційні (спрямування на виправлення дефектів психічної діяльності, розвитку). Основні принципи психологічної науки (за О.М.Ткаченком): принцип детермінізму, принцип відображення, принцип єдності психіки й реальності (діяльності), принцип розвитку, принцип системно-структурний. Системно-діялістичний аналіз психіки.		2	+

			Зв'язок психології з іншими науками. Психологія і філософські науки. Психологія та природничі науки. Психологія та технічні науки. Психологія та медичні науки. Психологія та суспільні науки. Класифікація основних проблем і наук (за Б.Г.Ананьєвим). Міждисциплінарні зв'язки у вивченні проблем "природа – людина" та "людство – природа" (за Б.Г.Ананьєвим). "Трикутник наук" (за Б.М. Келдровим). Галузі психології. Спеціальні галузі психології. Напрямки сучасної психології. Методи психологічних досліджень. Вимоги до методів: об'єктивність, генетичний підхід, системність, особистий та особистісний підхід, індивідуалізація, єдність теорії і практики. Класифікація методів: емпіричні методи (спостереження, тестування, аналіз продуктів діяльності, анкетування, бесіда та інтерв'ю, біографічний метод; експеримент лабораторний, природний, психолого-педагогічний експеримент); методи обробки даних (кількісні та якісні); інтерпретаційні методи (генетичний, структурний, системний метод); методи активного впливу на особистість: психологічна корекція; психологічна консультація; психологічний тренінг; психологічна терапія та реабілітація. Key words: psychology, branches of psychology, objectivity, genetic approach, systemic, methods of active influence on personality.		
	Інформаційна	Лекція 2. Психіка як предмет психології	Виникнення та розвиток психіки (філогенез, онтогенез). Періодизація еволюції психіки живих організмів (за О.М.Леонтьєвим); стадія сенсорної психіки, стадія перцептивної психіки, стадія інтелекту. Основні підходи до розуміння психіки. Еволюція психіки (за К.К. Платоновим). Основні відмінності між людиною та вищою твариною. Мозок і психіка. Форми прояву та	1	+

			функції психіки. Структура психіки: психічні процеси; психічні стани, властивості особистості. Свідомість. Самосвідомість. Свідоме і несвідоме. Функції та властивості свідомості. Форми свідомості (за К.К.Платоновим). Етапи розвитку свідомості. Key words: psyche, phylogeny, ontogenesis, stage of sensory psyche, stage of perceptual psyche, stage of intelligence, consciousness, consciousness, conscious and unconscious.		
Змістовий модуль 2.					
3	Інформаційна	Лекція 3. Відчуття	Поняття про відчуття. Класифікація відчуттів. Види відчуттів. Будова аналізатора. Загальні властивості відчуттів: якість; інтенсивність; тривалість; чутливість; адаптація. Пороги чутливості: відносні і абсолютні. Верхній і нижній пороги чутливості. Поріг розрізнення. Психофізіологічний закон відчуттів Вебера-Фехнера. Функції і властивості відчуттів. Індивідуальні відмінності відчуттів. Вікові особливості функціонування відчуттів. Key words: sensation, classification of sensations, functions and properties of sensations.	1	+
4	Інформаційна	Лекція 4. Сприймання	Поняття про сприймання. Спільне та відмінне у відчуттях і сприйманні. Властивості і види сприймання. Індивідуально-типологічні особливості сприймання. Ілюзія сприймання. Типи сприймання: аналітичний, синтетичний, аналітоко-синтетичний; об'єктивний і суб'єктивний. Розвиток спостережливості. Key words: perception, properties, types of perception, illusion of perception, types of perception, development of observation.	1	+

5	Інформаційна	Лекція 5. Увага	Загальні уявлення про увагу. Теорії уваги у вітчизняній і закордонній психології. Види уваги. Класифікація видів уваги (за У.Джемсом, М.Ланге, М.Ф.Добриніним). Властивості уваги (спрямованість, інтенсивність, обсяг, концентрація, розподіл, переключення, інертність, акомодация, стійкість, коливання, відволікання, розсіяність). Філогенез уваги. Фізіологічні механізми уваги. Розвиток і формування уваги. Деякі вікові особливості розвитку уваги. Досвід експериментального формування уваги. Key words: attention, classification of attention, attention properties, phylogeny of attention, physiological mechanisms of attention, development and formation of attention.	1	+
6	Інформаційна	Лекція 6. Пам'ять	Загальні уявлення про пам'ять. Моделі пам'яті. Іконічна пам'ять. Короткочасна і довготривала пам'ять. Концепції пам'яті в закордонній і вітчизняній психології. Види пам'яті. Класифікація видів пам'яті. Процеси пам'яті. Фактори, що сприяють успішному запам'ятовуванню. Причини забування. Індивідуальні відмінності пам'яті. Якості пам'яті. Причини, що впливають на продуктивність пам'яті. Розвиток пам'яті. Вікові особливості динаміки розвитку пам'яті. Key words: representation of memory, memory model, iconic memory, short and long memory, memory concepts	1	+
7	Інформаційна	Лекція 7. Мислення	Теоретична і практична актуальність досліджень мислення. Історичний розвиток мислення людини. Порівняльний аналіз основних теорій мислення в історії психології. Основні підходи до дослідження мислення у вітчизняній психології. Мислення та мовлення. Проблема понять. Методи дослідження абстракції. Дослідження наукових та буденних понять. Поняття "проблемної ситуації" та "задачі".	1	+

			Операціональний склад процесу мислення. Мотивація мислительної діяльності. Емоції та мислення. Стадії розвитку мислення в онтогенезі. Види зрілого мислення залежно від професійної діяльності особистості. Індивідуальні особливості мислення. Key words: thinking, speech, problem of concepts, methods of research abstraction, research of scientific and everyday concepts.		
8	Інформаційна	Лекція 8. Мовлення	Поняття "мова" і "мовлення". Функції та види мовлення. Мовні засоби формування знань. Мовлення і розуміння, щаблі розуміння. Значення, зміст та функції слова. Мова і орієнтовна діяльність. Вікові періоди мовленнєвого розвитку людини. Соціальний контекст мовлення. Грамотність і її основні компоненти. Key words: the concept of "language" and "speech", functions and types of speech, language means, formation of knowledge, speech and understanding, level of understanding.	1	+
9	Інформаційна	Лекція 9. Уява	Уява як особлива форма людської психіки. Уява і творчість. Види уяви (пасивна і активна, відтворююча і творча). Форми побудови образів уяви: гіперболізація; схематизація; типізація; комбінування; аглютинація. Класифікація уяви. Індивідуально-типологічні особливості уяви Key words: types of imagination, hyperbolization, schematization, typification, combination, agglutination, classification of imagination	1	+
10,11	Інформаційна	Лекція 10. Емоції і почуття	Структура емоційної сфери особистості. Спільне і відмінне в емоціях і почуттях. Види емоцій. Класифікація груп почуттів: моральні; інтелектуальні; естетичні, практичні. Види почуттів (за Додоновим):	1	+

			альтруїстичні; комунікативні; глоричні; практичні; романтичні; гностичні; естетичні; гедонічні; акизитивні; мобілізаційні. Рефлекторна природа зв'язку емоцій і почуттів. Властивості емоційних явищ: глибина; якість; тривалість; активність; динаміка перебігу; полярність; інтенсивність; амбівалентність. Основні форми переживань емоцій (почуттів): афект; настрої; пристрасті. Психічні стани: фрустрація, стрес, агресія, депресія. Key words: spheres of personality, types of emotions, classification of groups, types of feelings, depth, quality, duration, activity, dynamics of flow, polarity, intensity, ambivalence		
	Інформаційна	Лекція 11. Воля	Сучасні підходи до визначення поняття: мотиваційний, регуляційний, підхід вільного вибору. Специфічні характеристики волі. Функції волі. Локус контролю. Мимовільні та довільні дії. Вольові акти. Вольові якості особистості. Етапи складної вольової дії. Key words: specific characteristics of freedom, functions of will, locus of control, involuntary and arbitrary acts, volitional acts, voluntary personal qualities.	I	+
Змістовий модуль 3.					
12	Інформаційна	Лекція 12. Особистість, структура особистості	Поняття "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність". Основні підходи до поняття "структура особистості" у вітчизняній і закордонній психології. Розвиток і формування особистості. Чотири підходи до визначення особистості: соціально-психологічний; індивідуально-психологічний; діяльнісний; генетичний. Спрямованість особистості.	I	+

			Key words: the concept of "man", "individual", "personality", "individuality", "personality structure", personality orientation		
13	Інформаційна	Лекція 13. Темперамент	Історичний огляд формування поняття темпераменту. Типи темпераменту. Основні властивості темпераменту: активність, реактивність, сенситивність, темп реакцій, пластичність, емоційність, екстраверсія-інтроверсія. Типологія темпераменту (за Г. Айзенком). Key words: temperament, types of temperament, properties of temperament, typology of temperament.	I	+
14	Інформаційна	Лекція 14. Характер	Зв'язок темпераменту і характеру. Властивості характеру: повнота, цілісність, визначеність, сила. Провідні риси характеру: моральні; вольові; емоційні; інтелектуальні. Акцентуації характеру. Сипомокомплекс (Теплов): ставлення до інших людей: принциповість, тактовність, грубість, правдивість; відношення до себе: самозакоханість, егоцентризм, самокритика; відношення до праці: відповідальність, ентузіазм, ініціативність; відношення до речей: акуратність, щедрість, скупість, бережливість. Key words: character, character properties, accentuation of character, symptom complexes.	I	+
15	Інформаційна	Лекція 15. Особистість спілкування	Функції спілкування (за Ломовим): інформаційно-комунікативна; регуляційно-комунікативна; афективно-комунікативна. Функції спілкування: регуляція спільної діяльності; пізнання; формування свідомості людини; самовизначення індивіда. Сторони спілкування: (за Андрєєвою): комунікативна,	I	+

			інтерактивна (взаємодія), перцептивна (сприйняття людини людиною). Засоби спілкування. Види спілкування. Бар'єри і потреби в спілкуванні. Key words: communication functions, means of communication, types of communication, barriers and communication needs.	
Всього годин				16

7.4. Перелік та план практичних занять

Годин и	Тема практичного заняття	План практичного заняття
Змістовий модуль 1.		
2	ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ ТА РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Зробити порівняльний аналіз розуміння предмету психологічної науки на різних етапах історичного розвитку). 3. Самостійна робота (есе «Які знання із психології можуть бути потрібні у вашій майбутній професії»).
2	ТЕМА 1.2. ПСИХІКА ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЇ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Розкрити роль свідомості у розвитку людини?) 3. Самостійна робота (підготувати доповідь з презентацією).
Змістовий модуль 2.		
2	ТЕМА 2.1. ВІДЧУТТЯ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини та аналіз отриманих результатів) 3. Самостійна робота (Піклади взаємодії відчуттів)
2	ТЕМА 2.2. СПРИЙНЯТТЯ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Опрацювання методики Головіної «Дослідження здатності до цілісного сприйняття форми предметів і співвідношення частин геометричних фігур та предметних зображень». аналіз триманих результатів) 3. Самостійна робота (ілюзія сприйняття)
2	ТЕМА 2.3. УВАГА	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Сучасні теорії розвитку уваги) 3. Самостійна робота (види уваги)
2	ТЕМА 2.4. ПАМ'ЯТЬ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Сучасні теорії розвитку пам'яті) 3. Самостійна робота (Дослідження короткочасної, довготривалої і емоційної пам'яті і аналіз результатів)
2	ТЕМА 2.5. МИСЛЕННЯ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Сучасні теорії розвитку мислення) 3. Самостійна робота (Тестові завдання)
2	ТЕМА 2.6. МОВЛЕННЯ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Тестові завдання) 3. Самостійна робота (теорії походження мови і мовлення)
2	ТЕМА 2.7. УЯВА	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Тестові завдання)

		3. Самостійна робота (Роль уяви в творчому процесі? Чи можна навчитися творити?)
2	ТЕМА 2.8. ЕМОЦІЇ І ПОЧУТТЯ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (Діагностика емоційної спрямованості) 3. Самостійна робота (рекомендації щодо регуляції різних емоційних станів).
2	ТЕМА 2.9. ВОЛЯ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (використання різних методик для дослідження вольових якостей та рівня імпульсивності) 3. Самостійна робота (прийоми роботи, які сприяють формуванню вольових якостей)
Змістовий модуль 3.		
2	ТЕМА 3.1. ОСОБИСТІСТЬ СТРУКТУРА ОСОБИСТОСТІ.	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (методика М.Рокіча «Ціннісні орієнтації») 3. Самостійна робота (Психологічні теорії особистості)
2	ТЕМА 3.2. ТЕМПЕРАМЕНТ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (розв'язування проблемних ситуацій) 3. Самостійна робота (діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості і типів темпераменту).
2	ТЕМА 3.3. ХАРАКТЕР.	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (розв'язування проблемних ситуацій) 3. Самостійна робота (тестові завдання).
2	ТЕМА 3.4. ЗДІБНОСТІ	1. Теоретична частина. 2. Виконання практичних вправ (розв'язування проблемних ситуацій) 3. Самостійна робота (вікові особливості формування та розвитку здібностей)
30	Всього годин	

Практичні завдання з курсу «Психологія» виконуються здобувачами вищої освіти протягом семестру відповідно до програми, з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснює поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних завдань та індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти за кожним завданням. Кожне завдання оцінюється окремо відповідно до встановлених критеріїв оцінки.

Виконання практичних завдань має творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти повинен вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми.

З незрозумілих питань курсу здобувач вищої освіти може одержати консультацію викладача дисципліни у відповідні дні, за графіком, установленим кафедрою.

7.5. Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання, та індивідуальної роботи

Теми, які виносяться для самостійного відпрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. Вивчення навчальної дисципліни включає: лекційні заняття, практичні заняття, консультації з навчальної дисципліни, самостійну роботу здобувача. Використання освітньої платформи Moodle з метою опрацювання теоретичного матеріалу та додаткового матеріалу з навчальної дисципліни. Самостійна робота здобувача включає: опанування навчального матеріалу, проведення наукових досліджень, підготовку наукових публікацій, матеріалів до щорічних тематичних «круглих столів», конференцій виконання індивідуальних завдань, підготовку есе тощо.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

- 1 Психологія в комплексі наук про людину.
- 2 Розвиток психіки і свідомість людини.
- 3 Психологія особистості.
- 4 Психологія соціальних груп.
- 5 Пізнавальні психічні процеси особистості.
- 6 Емоційно-вольові процеси особистості.
- 7 Індивідуально-психологічні особливості особистості.

Таблиця 4. Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи

№	Модулі*	Кількість заходів	Оцінка в балах		Сума балів	
			min	max	min	max
1.	Самостійна і індивідуальна робота, публікації, есе, виступи на тематичних «круглих столах», підготовка наукових доповідей у тому числі:	3	1,0	4,0	3,0	12,0
	змістовний модуль перший	1	1,0	4,0	1,0	4,0
	змістовний модуль другий	1	1,0	4,0	1,0	4,0
	змістовний модуль третій	1	1,0	4,0	1,0	4,0
	Разом за змістовними модулями*	x	x	x	3,0	12,0
Разом					3,0	12,0

Система оцінювання знань з дисципліни складається з поточного й підсумкового контролю. Поточний контроль знань здобувачів проводиться з використанням індивідуальних завдань, які виконує здобувач індивідуально. Підсумковий контроль знань проводиться за результатами вивченого матеріалу, отриманих балів. За навчальним планом передбачено екзамен з

навчальної дисципліни. Передбачено підготовку тез доповідей, наукових публікацій, виступи на щорічних тематичних «круглих столах». Здобувач повинен працювати системно, використовувати аналітичні здібності, вміти працювати з великим масивом інформації, перевіряти достовірність вхідної інформації, проводити дослідження, узагальнювати результати, доводити дієвість власних висновків, обґрунтовувати практичну значимість й можливості використання у практичній діяльності.

Наукова робота здобувачів вищої освіти

Під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія» здобувачі вищої освіти мають можливість прийняти участь у неформальних освітніх заходах та підготувати наукові доповіді, есе щодо обраної тематики дослідження:

- щорічний «круглий стіл»;
 - студентська науково-теоретична конференція на базі університету.
- Вивчення навчальної дисципліни передбачає підготовку індивідуальних робіт у вигляді есе щодо досліджуваних питань.

Навчальна дисципліна передбачає проведення дискусійних лекцій та тематичних занять з урахуванням змістовного наповнення модулів.

За результатами наукової роботи та участі у тематичних «круглих столах» готуються збірки тез доповідей.

7.6. Питання для проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для поточного контролю знань

Модуль 1

1. Що вивчає психологія?
2. З якими іншими науками пов'язана психологія?
3. Які ви знаєте основні галузі психології?
4. У чому полягає суть сигнальної ролі психіки?
5. Якою є послідовність етапів розвитку нервової системи?
6. Як пов'язаний розвиток психіки з середовищем та умовами життя?
7. Що спільне і що відмінне у психічній діяльності тварини і людини?
8. В чому полягає рефлекторна діяльність мозку?
9. Що таке родова пам'ять?
10. Назвіть функції окремих частин великих півкуль.
11. Назвіть об'єкт вивчення психології.
12. Якою є послідовність етапів розвитку психіки?
13. Які завдання вирішує психологічна наука

Модуль 2

1. Яка роль праці у виникненні людської свідомості?
2. В чому полягає суть розумової діяльності тварин?
3. В чому суть першої та другої сигнальної системи?
4. Охарактеризуйте особливості нервової системи.
5. В чому полягає соціальна поведінка тварин?
6. Якими є умови розвитку людської свідомості?

7. Дайте характеристику нервовим процесам в корі великих півкуль головного мозку.
8. Охарактеризуйте основні принципи психології.
9. Психологія як компонент життєвого досвіду.
10. Охарактеризуйте стадії розвитку психіки.
11. Чому обмін сигналами, що має місце у тварин, не може ототожнюватися з мовою людини?
12. Охарактеризуйте форми реагування тварин.
13. В чому полягає історичний розвиток людської свідомості?
14. Які ознаки людської свідомості?
15. В чому полягає інстинктивна поведінка тварин і людини? Дайте характеристику основним інстинктам.
16. В чому полягає суть соціальної поведінки тварин.
17. Які нервові процеси відбуваються в корі великих півкуль? Дайте їм характеристику.
18. Поняття про емоції і почуття.
19. Вольові якості особистості.
20. Мислення, його види.

Модуль 3

1. Якими є головні ознаки особистості?
2. Види і класифікація груп.
3. У чому виявляється суспільна сутність особистості?
4. Як співвідносяться між собою поняття «особистість» і «індивідуальність»?
5. У чому полягає істотна відмінність між офіційним та неофіційним лідером групи?
6. Якою є структура особистості?
7. Феномени ідентифікації, рефлексії та емпатії.
8. Що таке спрямованість особистості?
9. Адаптація людини в групі.
10. Якими є головні групи мотивів особистості?
11. Проблеми згуртованості колективу.
12. Як поділяються цілі особистості?
13. Що таке соціально-психологічний клімат колективу.
14. Які чинники зумовлюють психічний розвиток особистості?
15. Поняття про темперамент.
16. Формування та структура характеру.
17. Відмінність між здібностями, знаннями, уміннями і навичками.
18. Рівні розвитку здібностей
19. Типи темпераментів.
20. Головні властивості темпераменту.

Питання для підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

1. Що вивчає психологія?
2. Загальне поняття про характер і його природу.
3. Структура здібностей.

4. Основні функції емоцій.

5. Поняття про волю.

6. Вищі почуття.

7. Види і властивості відчуттів.

8. Шляхи виховання і розвитку волі.

9. Позитивні і негативні сторони кожного типу темпераменту.

10. Поняття про уяву, її види.

11. Джерела формування людського характеру.

12. Поняття про здібності та задатки.

13. Початкові етапи становлення здібностей, процес їх формування і подальшого розвитку.

14. Класифікація емоційних станів.

15. Види емоцій і почуттів.

16. Фізіологічні основи сприймання.

17. Увага, її властивості.

18. Пам'ять, її види.

19. Вольові якості особистості.

20. Мислення, його види.

Теми для рефератів та доповідей

1. Психологія та історія.

2. Система явищ, які вивчаються в сучасній психології.

3. Соціологічні аспекти психологічних досліджень.

4. Методи психологічних досліджень.

5. Значення психологічних знань для педагогічної теорії та практики.

6. Основні етапи розвитку психіки у тварин.

7. Фізіологічні основи мотивації та емоцій.

8. Елементарні та вищі психічні функції у людини.

9. Генотипічно обумовлені психічні та поведінкові властивості людини.

10. Мотивація та емоції у людини та тварин.

11. Особливості вищих людських здібностей.

12. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика.

13. Типологія характерів.

14. Індивідуальний стиль діяльності.

15. Визначення характеру людини.

16. Діагностика уваги особистості різного віку.

17. Розвиваючі вправи для тренування уваги дітей шкільного віку.

18. Розвиток ейдетичності уваги.

19. Ейдетична пам'ять.

20. Розвиток пам'яті людей різного віку.

21. Діагностика пам'яті дітей шкільного віку.

22. Методи тренування пам'яті.

23. Діагностика мислення людей різного віку.

24. Діагностика мовлення дітей раннього, дошкільного і шкільного віку.

25. Теорії інтелекту в закордонній і вітчизняній психології.

26. Етапи розвитку уваги у дітей.
27. Психологія творчого мислення.
28. Поняття інтелекту, тести на коефіцієнт інтелекту.
29. Фактори, які впливають на формування образів.
30. Вплив мислення на сприймання.
31. Індивідуальні особливості та порушення пам'яті.
32. Вплив уяви на стани організму.
33. Стреси в житті людини: причини виникнення і шляхи подолання.
34. Основні напрямки та шляхи розвитку волі.
35. Емоції та сучасне художнє мистецтво.
36. Поняття, ознаки та прояв волі у людини.
37. Теорії емоцій.
38. Порівняльний аналіз та синтез різних визначень особистості.
39. Проблема стійкості особистості.
40. Умови та фактори нормального та аномального розвитку особистості.
41. Класифікація та зміст сучасних теорій особистості.
42. Рівні неспання та увага.
43. Внутрі- та міжфункціональні зв'язки уваги.
44. Психофізіологічні дослідження та їх особливості.
45. Свідоме й несвідоме в пізнавальній діяльності.
46. Досвід експериментального формування уваги.
47. Психологічний час і пам'ять.
48. Теорії забування.
49. Основні підходи до виділення видів пам'яті.
50. Лабільна та стабільна фази пам'яті.
51. Модифікація мозкових стенів під впливом зовнішньої стимуляції.
52. Проблема мозкової локалізації мнемічної функції.
53. Клінічні форми порушення пам'яті.
54. Загальна характеристика, проблеми розвитку та тренування пам'яті.
55. Проблема мовного мислення. Мислення та мовлення.
56. Проблема понять. Методи дослідження абстракції. Дослідження наукових та буденних понять.
57. Аналіз зовнішнього та егоцентричного мовлення. Полеміка Виготського і Піаже про егоцентричне мовлення.
58. Знакова діяльність як процес утворення і використання знаків під час знакового відображення і комунікації.
59. Історіогенез, філогенез, онтогенез.
60. Поняття розвитку, становлення, самотворення особистості.

8. ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Вміння оцінювати ситуацію є вагомою перевагою для будь-якого фахівця, особливої актуальності набуває питання у підготовці фахівців економічного спрямування. Отримані знання й навички дозволяють здобувачеві оцінити

ситуацію, виявити можливі причинно-наслідкові залежності та обґрунтувати напрями нейтралізації (упередження) загроз, визначити можливості впровадження внутрішніх резервів, залучення зовнішніх джерел, обґрунтувати оптимальні (дієві, ефективні, результативні) управлінські рішення. Здобувач має можливість навчитися працювати з інформаційною базою, збирати, обробляти та узагальнювати аналітичну інформацію.

Актуальність тематики, що висвітлюється у навчальному курсі, обумовлює важливість отримання знань та вмінь з метою практичного використання в умовах виробництва, у тому числі з метою обґрунтування управлінських рішень, упередження можливих загроз. Розуміння процесів та явищ здобувач опанує під час лекційних й практичних занять, консультацій з навчальної дисципліни, проведення самостійної роботи. Самостійна робота здобувача сприяє поглибленню професійних знань, проведення поглиблених досліджень за тематикою навчального курсу. Вагомим для розуміння процесів є творчий підхід, який здобувач може реалізувати обравши тематику, яка відображає можливості розширення сфери інтегральних, загальних та фахових компетенцій.

Поточне тестування та самостійна робота															Сума	
Змістов- ний модуль №1	Змістовий модуль № 2										Змістовий модуль №3					
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		T15
4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	60- 100

Здобувачі, що набрали менше 60 балів до заліково-екзаменаційної сесії не допускаються. До складання заліку такі здобувачі можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість балів і виконають усі передбачені програмою завдання.

Таблиця 5. Шкала оцінювання ECTS

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка (за національною шкалою) / National Grade	Мін. бал / Min. Marks	Макс. бал / Max. Marks
Національна диференційована шкала / National Differentiated Grade		
Відмінно / Excellent	90	100
Добре / Good	75	89
Задовільно / Satisfactory	60	74
Незадовільно / Fail	0	59
Національна недиференційована шкала / National Undifferentiated Grade		
Зараховано / Passed	60	100
Не зараховано / Failed	0	59
Шкала ЕКТС / ECTS Grade		
A	90	100
B	82	89
C	75	81
D	64	74
E	60	63
FX	35	59
F	1	34

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЧЕННЯ, ЯКЕ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх, наукових та фахових відеороликів або дебатів з відповідної тематики; первинні документи та звітність аграрних підприємств (філій кафедри на виробництві). Для поточного контролю використовуються елементи системи дистанційного навчання, зокрема з використанням системи MOODLE.

Як правило, заняття проходять в ауд. 312 навчального корпусу №2 МНАУ.

Аудиторія кафедри методики професійного навчання № 312

Навчальний корпус №2, вул. Євгенія Логінова, 17а

Устаткування: Учнівські столи – 12 шт. Стільці – 24 шт. Стіл викладача – 1 шт. Стілець викладача – 1шт. Дошка для крейди темнозеленого кольору – 1 шт.

Технічне обладнання:

Ноутбук Acer

Програмне забезпечення:

Microsoft Office (Word, PowerPoint) - для підготовки та демонстрації матеріалів

Система дистанційного навчання Moodle - для розміщення тестів, завдань CP, навчальних матеріалів.

Zoom / Google Meet / Jitsi — для дистанційного формату занять

YouTube / Google — для перегляду освітніх відеоматеріалів

Навчально-методичні матеріали:

Роздаткові матеріали до практичних занять

Психодіагностичні методики (бланки тестів Айзенка, Леонгарда)
Інформаційні ресурси

Електронна бібліотека МНАУ

Репозиторій МНАУ

Наукометричні бази даних (Google Scholar, Scopus)

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

10.1. Базова література

1. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник / В.В. п. Москалець. – Київ : Ліра-К, 2020. – 564 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12628.pdf>
2. Москалець В. П. Психологія особистості : підручник / В.В. п. Москалець. – 3-тє вид., перероб., доп. – Київ : Ліра-К, 2020. – 364 с.
3. Поясок Т. Б. Загальна психологія : навч. посібник / Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна, О. В. Квасник, В. В. Шаполова. – Харків : ФОП Бровін О.В. В., 2023. – 396 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/4aa53566-b633-43f8-ac51-542411ccdaf7/content>

10.2. Додаткова література

4. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія : підручник. – Київ : Каравела, 2020. – 463 с.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія : підручник. – Київ : Центр учбової літератури, 2021. – 272 с.
6. Бутузова Л. П., Дмитрієва С. М., Максимець С. М. Робочий зошит з психології : метод. посіб. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. – 136 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/36953/1/>
7. Короленко В. Л., Мардзявко К. О., Гула Л. В., Улітіна К. А. Психологія інтелекту: теорії вимірювання інтелекту та роль у різних сферах життя. Перспективи та інновації науки. 2026. № 4(62). С. 3765-3773. URL:[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4\(62\)-3765-3773](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4(62)-3765-3773).
8. Особливості ефективної міжособистісної взаємодії: психологічний аспект / К. М. Горбунова, В. Л. Короленко, К. О. Мардзявко, Л. В. Гула, К. А. Улітіна. Перспективи та інновації науки. 2026. Вип. 5 (63). С. 4349- 4357. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-5\(63\)-4349-4357](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-5(63)-4349-4357)

10.3 Законодавчо-нормативні акти

9. Кодекс академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті <chrome-extension://efaidnbnmnbbpcjpcglclefindmkaj/https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/260.pdf>
10. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
11. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
12. Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті <chrome->

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/258.pdf

13. Положення про порядок розробки та затвердження робочих програм з навчальних дисциплін у Миколаївському національному аграрному університеті

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/282.pdf

14. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 24.04.2019 № 558 (зі змінами). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/211-Veteryn.medyts-mah.31.01.22.pdf>

10.4 Інформаційні ресурси

15. Електронна бібліотека МНАУ. URL: <https://www.mnau.edu.ua/library/>

16. Репозиторій МНАУ. URL: <https://repository.mnau.edu.ua/>

17. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <https://nbuv.gov.ua/>

18. Google Scholar. URL-адреса: <https://scholar.google.com.ua/>

19. Платформа дистанційного навчання МНАУ (Moodle). URL: <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=4883>

ДОДАТОК
до робочої програми 2026-2027 н.р. навчальної дисципліни
Психологія

№	Зміст змін	Підстави	Примітки
1	збільшено годин для практичних занять дисципліни, відповідно й змінено види робіт та оцінку в балах;	Зміни ОПП	
2	розширено види наукової та індивідуальної роботи здобувачів, зокрема запропоновано заходи та оцінку неформальної освіти	Результати опитування здобувачів	Перелік та оцінку наведено у робочій програмі

Розробник програми:
асистент кафедри
методики професійного навчання

Катерина УЛІТІНА

Завідувач кафедри:
канд.пед.наук, доц.

Каріне ГОРБУНОВА